

Valtioneuvoston asetus

hevosten hyvinvoinnista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta ei sovelleta sirkuksessa tai koe-eläinlaitoksessa pidettäviin hevosiin. Mitä tässä asetuksessa säädetään hevosesta, koskee myös aasia sekä aasin ja hevosen risteytymää.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *tallilla* rakennusta, jossa hevosia pidetään joko yksittäiskarsinoissa tai ryhmäkarsinoissa;
- 2) *pihatolla* rakennusta tai rakennuksen osaa, jossa hevosia pidetään ja joka tarjoaa hevosille kuivan makuutilan ja mahdollisuuden ulkoilla vapaasti;
- 3) *tarhalla* aidattua aluetta, jossa hevosella on mahdollisuus liikkua vapaasti ulkona, sekä laidunta kasvukauden ulkopuolella.

3 §

Hevosen käsittely sekä kielletyt ja sallitut välineet

Hevonen on totutettava käsittelyyn varhaisella iällä.

Hevosta ei saa kytkeä kuolaimista. Hevosen jalkoja ei saa sitoa yhteen. Hevosen jalat saa kuitenkin sitoa yhteen astutusliinoilla hevosen astutuksen, siemennyksen tai eläinlääketieteellisen tutkimuksen ja toimenpiteen yhteydessä.

Imppauspantaa saa käyttää ainoastaan eläinlääketieteellisestä syystä viimesijaisena keinona, jos muut toimenpiteet hevosen hyvinvoinnin edistämiseksi eivät estä imppaamista.

Hevosen kielen saa sitoa vain ajamisen ajaksi, jos se on tarpeen estämään kielen nostaminen kuolaimen päälle. Sitomiseen saa käyttää vain materiaalia, joka ei aiheuta kudosvaurioita eikä häiritse verenkiertoa.

Hevosen varusteiden on oltava hevoselle sopivat. Varusteiden puhtaudesta ja huollosta on huolehdittava. Rikkoutuneita varusteita ei saa käyttää.

4 §

Hevosien hoito

Hevonen on rokotettava tarvittaessa. Hevosien loishäädöstä on huolehdittava. Lisäksi on huolehdittava siitä, että eläinlääkäri tarkastaa hevosen suun ja hampaat säännöllisesti, ja hampaat on tarvittaessa hoidettava.

Hevosten kavioiden puhdistuksesta on huolehdittava. Kaviot on vuoltava säännöllisesti sekä kengitettävä tarvittaessa. Liukkaalla kelillä hevosen kengät on varustettava hokeilla tai muilla liukastumisen estävillä varusteilla.

Jos hevosella käytetään kuolaimia, kuolainalueen kunto on tarkastettava säännöllisesti. Jos tarkastuksessa havaitaan kuolainalueella vaurioita, on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin vaurioiden korjaamiseksi ja uusien vaurioiden ehkäisemiseksi.

5 §

Sosiaaliset suhteet

Hevosella on oltava näkö- ja kuuloyhteys toiseen hevoseen pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen toisen hevosen kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen aasilla on oltava näkö- ja kuuloyhteys lajitoveriinsa pysyvässä pitopaikassa sekä mahdollisuus päivittäiseen turpakosketukseen lajitoverinsa kanssa karsinassa, pihatossa, tarhassa tai laitumella.

Edellä 1 ja 2 momentista momentissa säädetystä voidaan poiketa, jos yksi tai useampi hevonen on poissa lyhytaikaisesti tarhauksen, liikuttamisen, kilpailu- tai valmennusmatkan tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä voidaan poiketa enintään 12 viikon ajan myös, jos yhdestä tai useammasta hevosesta joudutaan äkillisesti luopumaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä voidaan lisäksi poiketa lyhytaikaisesti eläinlääketieteellisestä syystä.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä poiketen mahdollisuutta päivittäiseen turpakosketukseen ei tarvitse olla oriilla, eläinlääkärin toimitiloissa, karanteenitalleissa ja siittoloissa olevalla hevosella eikä silloin, kun hevonen on lyhyen ajan kilpailu- tai valmennustapahtumassa.

6 §

Varsojen sosiaalisia suhteita koskevat lisävaatimukset

Varsaa ei saa vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä. Vieroituksen on tapahduttava vaiheittain.

Edellä 1 momentissa säädetystä voidaan poiketa, jos poikkeaminen on perusteltua varsan kokonaishyvinvoinnin kannalta ja varsa on kehitystasoltaan valmis vieroitettavaksi. Vieroituksesta voidaan poiketa kuitenkin enintään 15 päivää. Edellä 1 momentissa säädetystä voidaan poiketa myös, jos tamman tai varsan terveys sitä eläinlääkärin arvion mukaan edellyttää.

Alle 24 kuukautta vanhalla hevosella on oltava tarhassa ja laitumella vähintään yksi toinen hevonen seuranaan. Tästä voidaan poiketa, jos hevoset ovat kengitettyjä ja on vaarana, että ne vahingoittavat toisiaan.

7 §

Ruokinta ja juotto

Juoma-automaatteja käytettäessä on automaatissa veden virtausnopeuden oltava vähintään kuusi litraa minuutissa. Hevosella on oltava vettä jatkuvasti saatavilla myös muussa kuin pysyvässä pitopaikassa. Silloin, kun vesi muussa kuin pysyvässä pitopaikassa sääolosuhteiden takia jäätyy, hevosella on kuitenkin oltava vettä saatavilla vähintään kuuden tunnin välein.

Hevosen on saatava riittävästi karkearehua. Karkearehun saanti on järjestettävä siten, ettei hevosen tarvitse olla ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä vaatimuksista voidaan poiketa eläinlääketieteellisestä syystä.

Juoma- ja ruokintapaikkojen määrä on suhteutettava pitopaikan eläinmäärään. Kaikkien hevosten on mahdollista syömään samanaikaisesti ryhmäkarsinoissa, pihatossa ja tarhassa, jos niissä ruokitaan hevosia. Pihatossa on oltava juoma-automaatteja vähintään yksi jokaista alkavaa 10 hevosen ryhmää kohden. Jos käytetään juoma-astioita, on niitä oltava vähintään yksi alkavaa 20 hevosen ryhmää kohden kuitenkin siten, että juoma-astioita on yli 10 hevosen ryhmälle oltava vähintään kaksi.

Ruokinta-astioiden ja juoma-astioiden puhtaudesta on huolehdittava.

8 §

Hevosen hyvinvoinnista huolehtiminen

Jokaisella hevosella on oltava yhtäaikaista pitopaikka tallissa tai pihatossa. Karsinassa ja pihatossa on oltava kuiviketta niin paljon, että hevonen pysyy riittävän puhtaana ja hevosen makuupaikka on riittävän pehmeä. Hevosen iho ei saa rikkoontua tai kulua karvattomaksi sen käydessä makuulle tai sen noustessa jalkeille.

Hevonen on otettava sisälle talliin tarhasta tai laitumelta taikka laitumelta pihattoon, jos sää- tai muut olosuhteet sitä vaativat. Hevosta ei kuitenkaan tarvitse ottaa sääolosuhteiden vuoksi sisälle, jos tarhassa tai laitumella on säänsuoja, jossa on riittävästi tilaa kaikille hevosille. Rakennetussa säänsuojassa on oltava katos ja vähintään kaksi seinää. Luonnon puustosta muodostuvassa säänsuojassa puuston on oltava riittävän tiheä hevosten suojaamiseksi.

Hevosella on oltava mahdollisuus riittävään päivittäiseen lepoon makuulla. Jos olosuhteet eivät tarhassa tai laitumella tarjoa hevoselle mahdollisuutta riittävään lepoon makuulla, on hevosen päästävä päivittäin lepäämään talliin tai pihattoon.

Jos hevosen hyvinvoinnissa tai pitopaikassa havaitaan epäkohtia tai puutteita, on ryhdyttävä toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien tai puutteiden korjaamiseksi.

9 §

Hevosen tarhaus ja laiduntaminen

Hevosella on oltava mahdollisuus liikkua vapaasti tarhassa tai laitumella päivittäin.

Edellä 1 momentissa säädetystä voidaan poiketa eläinlääketieteellisistä syistä, hevosten kilpailu- ja valmennustapahtumien aikana tai poikkeuksellisissa sääolosuhteissa.

Hevosta saa pitää tarhassa ja laitumella kytkettynä ainoastaan tilapäisesti ja siten, että se on jatkuvasti valvonnassa.

10 §

Laitumia ja tarhoja koskevat vaatimukset

Laitumien ja tarhojen aitaamiseen käytettyjen rakenteiden on oltava hevoselle turvallisia eikä niissä saa käyttää piikkilankaa. Aitauksen on oltava helposti hevosen havaittavissa. Aitauksessa ei saa olla ahtaita tai teräviä kulmia.

Tarhan pohjan on oltava hevoselle turvallinen. Hevosen on voitava keliolosuhteista riippumatta seistä tarhassa paikassa, jossa sen kaviot eivät uppoa liettyneeseen maa-ainekseen. Lanta ja rehuntahteet on kerättävä tarhasta riittävän usein.

Edellä 8 §:n 2 momentissa säädetystä poiketen aasilla on oltava laitumella ja tarhassa aina rakennettu säänsuoja, jossa on riittävästi tilaa kaikille aaseille.

Uuden rakennettavan talli- ja pihatorakennuksen yhteydessä olevan tarhan pinta-alan on oltava vähintään 300 neliometriä.

Mitä 4 momentissa säädetään tarhojen kokovaatimuksista, ei koske sairastarhoja.

11 §

Tallia ja pihattoa ja niihin liittyviä tiloja koskevat yleiset vaatimukset

Hevosen ulottuvilla olevien pintojen käsittelyyn ei saa käyttää aineita, jotka voivat aiheuttaa hevoselle myrkytyksen tai muuta vaaraa hevosen hyvinvoinnille. Tallin ja pihaton seinien sisäpintojen on oltava helposti puhtaana pidettäviä.

Sähköjohdot sekä muut välineet ja laitteet, jotka voivat vahingoittaa hevosta, on sijoitettava siten, että ne eivät aiheuta hevoselle vahingoittumisen vaaraa. Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa hevosia pitävällä on oltava kirjallinen varautumissuunnitelma. Varautumissuunnitelma on pidettävä ajan tasalla.

Tallin ja pihaton seinät ja lattia on pidettävä kunnossa ja puhtaina siten, että ne eivät vahingoita hevosta eivätkä vaaranna sen terveyttä tai hyvinvointia. Käytävien on oltava sellaisia, että hevonen pääsee esteettä liikkumaan ja että liukastumisen vaara on mahdollisimman vähäinen. Tallissa ja pihatossa on oltava luonnonvaloa.

Tallissa, pihatossa ja niiden yhteydessä olevassa rehuvarastossa ja lantalassa on huolehdittava haittaeläinten torjunnasta.

Karsinan ja pihaton on täytettävä liitteestä ilmenevät kokoa koskevat vaatimukset.

12 §

Tallin ja pihaton ilmanvaihto

Tallissa ja pihatossa on huolehdittava hyvästä ilmanvaihdosta. Ilman hiilidioksidi-, ammoniakki-, tai pölypitoisuudet eivät saa nousta haitallisen korkealle. Lämpöeristetyssä tallissa on myös huolehdittava siitä, että talli-ilman kosteus ei nouse haitallisen korkeaksi.

13 §

Pihattoa koskevat erityisvaatimukset

Pihatossa on oltava kiinteä pohja, katto ja neljä seinää, jotka eivät ole avoimia seinän alaosasta. Pihaton seinien on suojattava tuulelta. Pihaton oviaukossa on tarvittaessa oltava tuulensuoja. Pihatto on suunniteltava siten, että myös lauman alempiarvoiset hevoset pääsevät kulkemaan sisälle ja ulos.

Kaikilla hevosilla on oltava samanaikaisesti mahdollisuus maata kyljellään pihaton kuivitetussa makuutilassa.

14 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026.

Tällä asetuksella kumotaan hevosten suojelusta annettu valtioneuvoston asetus (588/2010).

15 §

Siirtymäsäännökset

Tämän asetuksen 6 §:n 1 momentin säännöstä siitä, että varsaa ei saa vieroittaa alle puolen vuoden ikäisenä, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2031.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sovelletaan 7 §:n 1 momentin säännöstä siitä, että hevosella on oltava vettä saatavilla kuuden tunnin välein silloin, kun vesi muussa kuin pysyvässä pitopaikassa sääolosuhteiden takia jäätyy, 1 päivästä tammikuuta 2031.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sovelletaan 7 §:n 2 momentin säännöstä siitä, että karkearehun saanti on järjestettävä siten, ettei hevosen tarvitse olla ilman karkearehua yhtäjaksoisesti yli kuutta tuntia, 1 päivästä tammikuuta 2031.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sovelletaan 10 §:n 3 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2031.

Ennen tämän asetuksen voimaantuloa rakennetun talli- ja pihattorakennuksen yhteydessä olevaan tarhaan ei sovelleta 10 §:n 4 momenttia, paitsi jos rakennuksessa ei ole pidetty hevosia viimeisen 10 vuoden aikana.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin ja talliin, jonka rakennuslupa on vireillä tämän asetuksen voimaan tullessa, sovelletaan säkäkorkeudeltaan yli 170 senttimetriä olevan hevosen karsinan vähimmäispinta-alan osalta liitteen kohdan 1.1 vaatimuksen asemesta tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2035.

Tämän asetuksen voimaan tullessa toiminnassa olevaan pihattoon ja pihattoon, jonka rakennuslupa on ollut vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, sovelletaan pihaton vähimmäispinta-alan osalta liitteen kohdan 1.2 vaatimuksen asemesta tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31 päivään joulukuuta 2030.

Edellä 2–7 momentissa säädetyistä poiketen tämän asetuksen voimassa ollessa peruskorjattavaan tai rakennettavaan talliin ja pihattoon tai sen osastoon tätä asetusta sovelletaan kuitenkin siitä alkaen, kun peruskorjaus tai uusi talli tai pihatto taikka osasto on valmistunut.

Helsingissä 12.6.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Neuvotteleva virkamies Terhi Simonen-Jokinen

1 Karsinan ja pihatön pinta-ala

1.1 Hevosten yksittäiskarsinan vähimmäispinta-ala

Säkäkorkeus cm	Karsinan koko m ²
Enintään 108	4,0
yli 108 mutta enintään 130	5,0
yli 130 mutta enintään 140	6,0
yli 140 mutta enintään 148	7,0
yli 148 mutta enintään 160	8,0
yli 160 mutta enintään 170	9,0
yli 170 mutta enintään 180	10,0
yli 180	11,0

1.2 Ryhmäkarsinan ja pihatön vähimmäispinta-ala

Ryhmässä pidettävillä hevosilla on oltava ryhmäkarsinassa ja pihatossa pidettävillä hevosilla pihatön kuivitetussa makuutilassa tilaa vähintään yksittäiskarsinan verran jokaista hevosta kohden. Tamman ja varsan yhteiskarsinaan sovelletaan ryhmässä pidettävien hevosten karsinan vähimmäiskokoa tamman ja varsan säkäkorkeuden mukaan.

Karsinassa tai pihatossa sijaitsevan heinäautomaatin vaatimaa tilaa ei vähennetä pinta-alasta.

2 Karsinan ja pihatön korkeus

Karsinan ja pihatön sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5; kuitenkin vähintään 2,2 metriä. Vähimmäispinta-alan ylittävä osa karsinasta tai pihatosta saa kuitenkin olla vähimmäiskorkeutta matalampi. Sisäkorkeutta laskettaessa rakennuksessa normaalisti tarvittavia kantavia rakenteita, valaisimia, vesiputkia, ilmanvaihtoputkia tai muita vastaavia laitteita ei oteta huomioon. Vähimmäiskorkeudesta voidaan poiketa enintään kaksi prosenttia.